

تاریخچه مدیریت دانش

ترجمه و تدوین: حسن یاریگر روش

یک تئوری بزرگ که در حیطه مدیریت دانش تاکنون پدیدار شده است، تئوری خاصی است که توانسته است مجموعه ای از تمرینات مرتبط با بحث مدیریت دانش را گردآوری نماید. این تمرینات، ریشه در گوناگونی مقررات و محدوده های هر یک از آنها را دارد. در این زمینه بایستی از کارول ویک (Karl wiig) برای نگره‌ناری کپی مقدماتی منتشر شده ای تحت عنوان "مدیریت دانش، از کجا آمده و به کجا خواهد رفت؟" که برای اولین بار در نشریه سیستم‌های هوشمند و کاربردهای آن به چاپ رسیده تشکر کرد. در این راستا لازم است به کارهای کوچک و بزرگ و باارزشی که صورت پذیرفته است اشاره نمائیم.

باید گفت که تعداد زیادی از تئوریسین های مدیریت تکامل بحث مدیریت دانش یا (KM) را به عهده داشته و توزیع نموده اند که در میان آنان برجستگی هم چون پیتر دراگر (Peter drucker) پاول استراوس من (Pawel strawsman) و پیتر سنگ (reter senge) از آمریکا را می توان نام برد. دراگر و استراوس من، بیشتر در زمینه اهمیت ارتقا اطلاعات و دانش ساده به عنوان منابع سازمانی، و آقای سنگ با تمرکز بر روی سازمانهای یادگیرنده (Learning organization) ابعاد فرهنگی مدیریت دانش را بوجود آورده اند.

تعداد دیگری از دانشمندان وابسته به مجله هاروارد بیزنس ریویو حقایق دیگری از مدیریت دانش را آشکار نمودند. در حقیقت دانشمند معروف آقای لئونارد بارتون (Lenard barton) توانست مورد کاوی قابل توجهی را از شرکت استیل چاپاول ارائه دهد. شرکتی که راهبردهای موثری را در زمینه مدیریت دانش تا اواسط دهه ۱۹۷۰ مورد بررسی و تحقیقات مقاله شده و مستندات خود را با عنوان "بهار زیبا از دانش" و "ساختن منابع نوآوری" در

در سال ۱۹۸۹ برای آماده سازی مدیریت دانش بر پایه فن آوری کنسرسیومی از سازمانها در آمریکا کار خود را آغاز نمود تا پیشگامی خود را برای منظور نمودن مدیریت دانش به عنوان سرمایه در سازمانها اعلان نماید.

مقالات و نوشتارهای مرتبط با مدیریت دانش ابتدا در نشریاتی همچون:

Harvard Business
Organizational science
Sloan Management Review

و دیگر نشریات معتبر جهانی به چاپ رسیدند. اولین کتاب ها درباره فراگیری سازمانی (Organizational Learning) و مدیریت دانش در سال ۱۹۹۰ منتشر شدند. به عنوان مثال میتوان از کتاب آقای سنگ به نام «پنج اصل» و یا کتاب آقای ساکالی یا تحت عنوان «انقلاب ارزش دانش» نام برد.

طی همین سال تعدادی از شرکتهای مشاوره ای در زمینه برنامه های مدیریت دانش کار خود را آغاز نمودند و در همین رابطه تعدادی از شرکتهای مشهور آمریکایی، اروپایی و ژاپنی برنامه های مدیریت دانش خود را نهادینه نمودند. در سال ۱۹۹۱ و برای اولین بار مطالبی درباره مدیریت دانش در مراکز انتشاراتی مشهور به چاپ رسیدند و این در حالی بود که کتابی تحت عنوان «قدرت فکر» نوشته آقای تام استوارت (Tom Stewart) در مجله پر طرفدار (Fortun) چاپ شد.

شاید بتوان گفت که وسیع ترین کار تحقیقاتی در زمینه مدیریت دانش تا امروز در سال ۱۹۹۵ توسط آقایان ای کوچیرونافوکا، هیروتاکاتاکی شی در سازمان خلق دانش به نام «چگونه شرکتهای ژاپنی نوآوری و پویایی را بوجود می آورند؟» صورت پذیرفته است.

و نهایت اینکه مدیریت دانش آمده است تا جایگاه خود را با ارائه راه حلهای متنوع و متفاوت در مقابل مفاهیم اولیه TQM مهندسی مجدد، فرآیند کسب و کار باز نماید، بطوریکه امروزه شرکت های مشاوره ای معتبر و بزرگی همچون ارنست، یانگ، آرتوراندرسون، بوزالن و هامیلتون، کسب و کار وسیعی را در این زمینه به راه انداخته اند.

علاوه بر این نیز سازمانهای بزرگ دنیا امروزه علاقه مندند تا پیوندی را بین مدیریت دانش با مدیریت تغییر، مدیریت ریسک، بررسی رقابتی و... در جهت کسب تجربه بیشتر بوجود آورند.

**افزودن هوش بشری "که
توسط آقای داگ اینگل بارت
(doug engelbart)
در سال ۱۹۷۸ به جهان
عرضه شد، توانست به
سرعت به عنوان یک نرم
افزار گروهی و کاربردی،
توانمندی خود را در رابطه با
دیگر سیستم ها و نرم
افزارهای کاربردی نشان دهد**

مجله هاروارد بیزنس به چاپ رسانید.
آقای اورت راجرز (Evertt rogers) در دانشگاه استنفورد با نفوذ در بحث نوآوری و هم چنین آقای توماس آلن در دانشگاه MIT در خصوص انتقال اطلاعات و فن آوری، تحقیقاتی را طی سالهای ۱۹۷۱-۱۹۷۰ به انجام رسانیدند که کمک بزرگی را در جهت درک و فهم اینکه مدیریت دانش چیست؟ دانش چگونه تولید می شود؟ چگونه استفاده می شود؟ و به چه طریق در سازمانها نفوذ پیدا می کند را ارائه نمودند.
"افزودن هوش بشری" که توسط آقای داگ اینگل بارت (doug engelbart) در سال ۱۹۷۸ به جهان عرضه شد، توانست به سرعت به عنوان یک نرم افزار گروهی و کاربردی، توانمندی خود را در رابطه با دیگر سیستم ها و نرم افزارهای کاربردی نشان دهد.

در اواسط سال ۱۹۸۰، اهمیت دانش به عنوان دارائی رقابتی (Asset Competitive) در بین سازمانها مشاهده شد، این در حالی بود که علم اقتصاد کلاسیک هنوز در رابطه با روشها و متدهای مدیریت آن دارای نقصان بود و هنوز برای برخی از سازمانها نیز این غفلت وجود دارد.
فن آوری رایانه باعث شد اطلاعات با سنگینی و فرلوانی، آغاز بکار کند که این امر تنوع قابل توجهی در محدوده رایانه ایجاد نمود و بدین ترتیب این فن آوری خود قسمتی از راه حل مورد نظر برای شکل گیری مدیریت دانش گردید.

سیستم مدیریت دانش به عنوان یک وسیله بیش منظوره (hypermedia) که توسط راب اکسین (rabn eksym) و دان مک کراکن (Don maccroken) مطرح گردید و نهایتا مثال برجسته طراحی های وب (WWW) در طول یک دهه به مسیر شکل گیری مدیریت دانش کمک نمود. در سال ۱۹۸۰ توسعه سیستمهای مدیریت دانش بوجود آمدند که باستاد کارهای انجام شده در زمینه هوش مصنوعی (Artificial intelligence) و سیستم های هوشمند (exper systems) باعث شدند تا مفاهیم تازه ای به عنوان دانش اکتسابی (knowledge acquisition) مهندسی دانش و سیستمهای بر پایه دانش و هستی شناسی بر پایه رایانه (Computer base ontologies) - به جهان عرضه شود.

اخیرا واژه مدیریت دانش در فرهنگ نامه لغات جای گرفته است.

**مدیریت دانش آمده
است تا جایگاه خود را
با ارائه راه حلهای
متنوع و متفاوت در
مقابل مفاهیم
اولیه TQM مهندسی
مجدد، فرآیند کسب و
کار باز نماید**

مدیریت / شماره ۷۴-۷۳ / سال ۸۲

تاریخچه مدیریت دانش

ترجمه و تدوین: حسن یاریگر روش

(KM) رابه عهده داشته و توزیع نموده اند، که در میان آنان برجستگانی هم چون پیتر دراگر (Peter Drueker)، پاول استراوس من (Pawel Strawsman) و پیتر سنگه (Peter Senge) از آمریکارامی توان نام برد. دراگر و استراوس من بیشتر در زمینه اهمیت ارتقاء اطلاعات و دانش ساده به عنوان منابع سازمانی، و آقای سنگه با تمرکز بر روی سازمانهای یادگیرنده ابعاد فرهنگی مدیریت دانش را بوجود آورده اند.

تعداد دیگری از دانشمندان وابسته به مجله Harvard business Review حقایق دیگری از مدیریت دانش را آشکار نمودند. در حقیقت دانشمند معروف آقای لئونارد بار تون (Leonard Barton) توانست مورد کاوی قابل توجهی را از شرکت استیل چاپارل ارائه دهد. شکستی که راهبردهای موثری را در زمینه مدیریت دانش تا اواسط دهه ۱۹۷۰ مورد بررسی و

یک تئوری بزرگ که در حیطه مدیریت دانش تاکنون پدیدار شده است، تئوری خاصی است که توانسته است مجموعه ای از تمرینات مرتبط با بحث مدیریت دانش را گردآوری نماید. این تمرینات ریشه در گوناگونی مقررات و محدوده های هر یک از آنها را دارد. در این زمینه بایستی از کارل ویک (Karl Wiig) برای نگهداری کپی مقدماتی منتشر شده ای تحت عنوان: 'مدیریت دانش، از کجا آمده و به کجا خواهد رفت؟' که برای اولین بار در نشریه سیستمهای هوشمند و کاربردهای آن به چاپ رسید تشکر کرد.

در این راستا لازم است به کارهای کوچک و بزرگ و باارزشی که صورت پذیرفته است اشاره نمائیم.

باید گفت که تعداد زیادی از تئوریسین های مدیریت تکامل بحث مدیریت دانش یا

مقالات

تحقیقات مقاله شده و مستندات خود را با عنوانین بهارزینا از دانش و ساختن منابع نوآوری در مجله Harvard Business Review به چاپ رسانید.

آقای اوریت راجرز (Everett Rogers) در دانشگاه استانفورد با نفوذ در بحث نوآوری و هم چنین آقای توماس آلن در دانشگاه MIT در خصوص انتقال اطلاعات و فن آوری، تحقیقاتی را طی سالهای ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۱ به آنجا رسانیدند که کمک بزرگی را در جهت درک و فهم اینکه مدیریت دانش چیست؟، دانش چگونه تولید میشود؟، چگونه استفاده میشود؟ و به چه طریق در سازمانها نفوذ پیدا میکند ارائه نمودند.

افزودن هوش بشری که توسط آقای دگ اینگل بارت (Doug Engelbart) در سال ۱۹۷۸ به جهان عرضه شد، توانست به سرعت به عنوان یک نرم افزار گروهی و کاربردی، توانمندی خود را در رابطه با

دیگر سیستمها و نرم افزارهای کاربردی نشان دهد.

در اواسط سال ۱۹۸۰، اهمیت دانش به عنوان دارایی رقابتی (Competitive Asset) در بین سازمانها مشهود گردید، و این در حالی بود که علم اقتصاد کلاسیک هنوز در رابطه با روشها و متدهای مدیریت آن دارای نقصان بود و هنوز برای برخی از سازمانها نیز این غفلت وجود دارد.

فن آوری کامپیوتر باعث شده اطلاعات با سنگینی و فراوانی آغاز بکار کند که این امر تنوع قابل توجهی در محدوده کامپیوتر ایجاد نمود و بدین ترتیب این فن آوری خود قسمتی از راه حل مورد نظر برای شکل گیری مدیریت دانش گردید.

سیستم مدیریت دانش به عنوان یک وسیله پیش منظوره (hypermedia) که توسط راب اکسین (Rab Eksyn) و دان مک کراکن (Don MacCraeken) مطرح گردید و نهایتاً مثال برجسته طراحی های وب (WWW)

در طول یک دهه به مسیر شکل گیری مدیریت دانش کمک نمود. در سال ۱۹۸۰ توسعه سیستمهای مدیریت دانش بوجود آمدند که باستناد کارهای انجام شده در زمینه هوش مصنوعی (Artificial intelligence) و سیستم های هوشمند (expert system) باعث شدند تا مفاهیم تازه ای به عنوان دانش اکتسابی (Knowledge acquisition)، مهندسی دانش (Knowledge engineering)، سیستمهای بر پایه دانش (bases systems)، هستی شناسی بر پایه کامپیوتر (computer base ontologies) به جهان عرضه شود.

اخیراً واژه مدیریت دانش در فرهنگ نامه لغات (lexicon) جای گرفته است. در سال ۱۹۸۹ برای آماده سازی مدیریت دانش بر پایه فن آوری کنسرسیومی از سازمانها در امریکا کار خود را آغاز نمود تا پیشگامی خود را برای منظور نمودن

مدیریت دانش به عنوان سرمایه (Asset) در سازمانها اعلان نماید.

مقالات و نوشتارهای مرتبط با مدیریت دانش ابتدا در نشریاتی همچون Sloan Management Review, Organizational Science, Harvard Business, و دیگر نشریات معتبر جهانی به چاپ رسیدند. اولین کتابها در باره فراگیری سازمانی (organizational learning) و مدیریت دانش در سال ۱۹۹۰ منتشر شدند. به عنوان مثال می توان از کتاب آقای سنگه به نام پنج اصل و یا کتاب آقای ساکایی یا تحت عنوان انقلاب ارزش دانش نام برد.

طی همین سال تعدادی از شرکتهای مشاوره ای در زمینه برنامه های مدیریت دانش کار خود را آغاز نمودند و در همین رابطه تعدادی از شرکتهای مشهور امریکایی، اروپایی و ژاپنی بر نامه های مدیریت دانش خود را نهادینه نمودند. در سال ۱۹۹۱ و برای اولین بار مطالبی در باره مدیریت دانش در مراکز انتشاراتی مشهور به چاپ رسید و این در حالی بود که کتابی تحت عنوان قدرت فکر نوشته آقای تام استوارت (tom stewart) در مجله پر طرفدار Tortun چاپ شد. شاید بتوان گفت که وسیع ترین کار تحقیقاتی در زمینه مدیریت دانش تا امروز در سال ۱۹۹۵ توسط آقایان ای کوچیر و نافوکا، هیرو تاکاتاکی شی در سازمان خلق دانش به نام چگونه شرکتهای ژاپنی نوآوری و پویایی را بوجود می آورند؟ صورت پذیرفته است. و نهایت اینکه مدیریت دانش آمده است تا جایگاه خود را با ارائه راه حل های متنوع و متفاوت در مقابل مفاهیم اولیه TQM، مهندسی مجدد، فرآیند کسب و کار باز نماید بطوریکه امروزه شرکت های مشاوره ای معتبر و بزرگی همچون ارنست، یانگ، آرتور اندرسون، بوز آلن و هامیلتون کسب و کار وسیعی را در این زمینه به راه انداخته اند. علاوه بر این نیز سازمانهای بزرگ دنیا امروزه علاقمندند تا پیوندی را بین مدیریت دانش با مدیریت تغییر، مدیریت ریسک،

بررسی رقابتی و در جهت کسب تجربه بیشتر بوجود آورند ■

زیر نویس:

http://www.Media access .Com/ whatis .html

ترجمه و تدوین: حسن یاریگر روش
معاونت منابع انسانی و آموزش وزارت نفت